

ת"פ 53332/02/12 - מדינת ישראל נגד רחמים יעקב

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 53332-02-12 מדינת ישראל נ' אטנר(עציר) ואח'
תיק חיצוני: 5230-15622-012

בפני כב' הסגנית נשיאה עינת רון
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשם
רחמים יעקב

החלטה

מונחת בפני בקשת שירות המבחן להפקעת צו מבחן שהוטל על הנאשם 2 (להלן: "הנאשם") בתיק דנן בגזר דין מיום 16.12.12.

רקע עובדתי ותמצית טענות הצדדים

הנאשם הורשע, על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן, בעבירה של התפרצות לרכב, לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; בעבירה של גניבה מרכב, לפי סעיף 413 לחוק; ובעבירה של חבלה במזיד ברכב, לפי סעיף 413 לחוק.

בית המשפט סבר כי במקרה דנן, יש לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום והשית על הנאשם את העונשים הבאים:

עונש מאסר מותנה בן 7 חודשים לתקופה של 36 חודשים, לבל יעבור עבירה בה הורשע או עבירה כלשהי לפי פקודת הסמים [נוסח חדש], התשל"ג - 1993 (להלן: "פקודת הסמים");

התחייבות בסך 10,000 ₪ שתעמוד בתוקפה למשך 24 חודשים, לבל יעבור עבירה בה הורשע או עבירה כלשהי לפי פקודת הסמים;

פיקוח שירות המבחן לתקופה של 12 חודשים.

ביום 07.04.13 הגיש שירות המבחן בקשה לקיום דיון בעניינו של הנאשם על מנת לבחון את מידת המוטיבציה שלו לשיתוף פעולה עם שירות המבחן. דיון נקבע ליום 06.06.13.

לדיון זה, לא התייצב הנאשם ונקבע מועד דיון חדש ליום 18.06.13. אז, התייצב הנאשם והתחייב בפני בית המשפט כי הוא מתחייב לשתף פעולה עם שירות המבחן. בית המשפט נעתר ליתן לנאשם הזדמנות נוספת והבהיר לו כי עליו לשתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן, שאלמלא כן יופקע צו המבחן וייגזר דינו מחדש.

ביום 09.10.13 עדכן שירות המבחן כי הנאשם לא יצר קשר מיוזמתו עם שירות המבחן וכי התקיימה פגישה אחת עמו. במהלכה, התרשם שירות המבחן כי לנאשם תובנה חלקית למצבו ומוטיבציה נמוכה להמשך הקשר עמו, כשהוא מונע בעיקר מן ההליך המשפטי המתנהל נגדו. נקבעה פגישה נוספת, אך אליה הנאשם לא התייצב ומבירור שערך שירות המבחן, עלה כי הנאשם נעצר. שירות המבחן ביקש להפקיע את צו המבחן.

ב"כ המאשימה עתרה להפקיע את צו המבחן ולהשית על הנאשם ענישה חלופית בדמות מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס.

ב"כ הנאשם ביקש לשלוח את הנאשם לממונה על עבודות השירות לשם קבלת חוות דעתו בשאלה האם הנאשם כשיר לביצוע עבודות שירות או לאו. הנאשם נשלח לממונה על עבודות השירות ומאז, התקיימו מספר דיונים. סוף דבר, הממונה על עבודות שירות קבע כי הנאשם אינו כשיר לבצע עבודות שירות, בשל שימוש בסמים, כפי שעלה מבדיקות שתן שנערכו לנאשם.

רק עתה, העלה ב"כ הנאשם טענה לפיה בית המשפט אינו מוסמך להשית על הנאשם ענישה חלופית חלף צו המבחן. לטענתו, משהושתה על הנאשם ענישה נוספת פרט להעמדתו בפיקוח מבחן, לא ניתן להשית עליו ענישה נוספת, גם אם היא באה במקום צו המבחן שהופקע. ב"כ הנאשם הפנה לדנ"פ 1558/03 אשר דן בסוגיה זו וקובע כפי טענתו של ב"כ הנאשם.

ב"כ המאשימה טענה כי ההלכה שנקבעה בדנ"פ 1558/03 אכן קבעה זאת, אך כיום, אין המצב כך. משהלכה זו הביאה לתוצאה קשה לפיה, למעשה, ניתן הכשר להתנהלות קלוקלת מצד הנאשם, היה צורך בתיקון המצב ואכן, תוקן סעיף 20 לפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969. תיקון זה הרחיב את סמכויות בית המשפט במקרה בו נאשם לא ציית לצו מבחן שהוטל עליו והעניק לבית המשפט שיקול דעת אם להטיל עליו עונש נוסף לאחר הפקעת צו המבחן.

דיון

המסגרת הנורמטיבית מצויה, כאמור, בהוראות פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 (להלן: "פקודת המבחן").

סעיף 25 לפקודת המבחן קובע כי:

"לפי בקשת הנבחן או קצין המבחן המפקח עליו רשאי בית המשפט שנתן את צו המבחן להפקיעו; הגיש את הבקשה קצין המבחן, רשאי בית המשפט לדון בה בלי להזמין את הנבחן".

ב"כ הנאשם, כאמור, טען כי ההלכה הנוהגת היא שבית המשפט נעדר סמכות להשית על הנאשם עונש נוסף חלף צו מבחן או חלף צו של"צ שהוטל עליו.

בטרם תוקן סעיף 20 לפקודת המבחן, באופן שהוסף לו סעיף 20 (4), אכן חלה הלכת בוחבוט שנקבעה בבית המשפט העליון בע"פ 767/77 שירות המבחן למבוגרים נגד בוחבוט, פ"ד לג (3) 425. שם נדונה הסוגיה האם מוסמך בית המשפט לחזור ולהטיל עונש על נבחן שהפר את צו המבחן, כאשר בגזר-הדין התלוו אליו עונשים נוספים. כב' השופט שמגר (כתוארו אז) קבע, כי לא ניתן להטיל עונש חדש, בנסיבות אלה, שכן יישום הוראת סעיף 20 (3) לפקודת המבחן, באופן האמור, יגרום לענישה כפולה בגין אותו המעשה. הוא גם לא הסתיר דעתו, כי המסקנה אליה הגיע הינה "בלתי משביעת רצון בעליל מאחר שהיא מצביעה על כך כי המבחן המצורף לעונש אחר נעדר כל סנקציה אפקטיבית".

כך גם בדנ"פ 1558/03 מדינת ישראל נ' חליל פאוזת אסד (פורסם בנבו, 07.06.04), אשר עליו הסתמך ב"כ הנאשם ובו נקבע לעניין הטלת עונש חלופי חלף צו של"צ שהופקע, כי הפרשנות שלפיה בית המשפט נעדר סמכות לגזור עונש אחר במקום צו שירות שבוטל, כשהוא ניתן ביחד עם עונש נוסף, היא פרשנות מקלה ומשכך, יש לבחור בה.

לאחר שהמחוקק השתכנע שהמצב המשפטי מחייב תיקון, וכתוצאה מהקושי שפורט לעיל, תיקנה הכנסת את פקודת המבחן.

בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון פקודת המבחן (תיקון מס' 4, תשס"ד - 2004) נאמר, בין היתר, כדלקמן: "מוצע לקבוע במפורש כי לבית המשפט נתונה הסמכות להטיל עונש נוסף על העבירה המקורית, אשר בא במקום צו המבחן שהופר, מתוך תפיסה שהמבחן אינו רק חלופה לעונש, אלא במידה מסויימת גם אמצעי ענישה אשר אם לא קויים יש הצדקה להטיל עונש אחר במקומו" (ראה הצעות חוק, חוברת 44 מיום 1.6.04). בעשותה כך, ביקשה הכנסת לשוות לפקודת המבחן את האפקטיביות שחסרה לה טרם תיקונה.

תיקון מס' 4 לפקודת המבחן, הוסיף, כאמור, את סעיף 20(4) וזו לשונו:

"הוכח להנחת דעתו של בית המשפט שנתן את צו המבחן, שהנבחן לא מילא אחרי הוראה מהוראותיו של צו המבחן, רשאי בית המשפט, בהתחשב, בין היתר, בתקופה שחלפה מיום העמדתו של הנידון במבחן, בדרך שבה עמד במבחן באותה תקופה ובנסיבות אי מילוי

הוראות צו המבחן לעשות אחד מאלה:

(1) ...

(2) ...

(3) ...

(4) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(ב) - להטיל עליו עונש נוסף על העבירה המקורית במקום צו המבחן, בהתחשב בכל עונש אחר שהוטל עליו על העבירה המקורית".

ניתן לראות כי המצב המשפטי כיום מעוגן בסעיף 20(4) לפקודת המבחן ומאפשר לבית המשפט, להטיל על הנאשם עונש נוסף על העבירות המקוריות בהן הורשע וזאת, במקום צו המבחן.

משכך, אין בידי לקבל את טענת ב"כ הנאשם לעניין זה והיא נדחית.

המזכירות תעביר ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, א' טבת תשע"ה, 23 דצמבר 2014, בהעדר הצדדים.